

दुई शब्द

नेपालको अर्थ तन्त्रको मुख्य आधारनै कृषि क्षेत्र भएको परिप्रेक्षमा विभिन्न खाद्यान्न, फलफूल, तरकी तथा नगदे वालीआदिहरुको गुणस्तरिय उत्पादन अत्यन्त जरुरी छ । वाली पाके देखि कटानी गरि चुटाई, सरसफाई, ग्रेडीङ्ग, ढुवानी, भण्डारमा तथा प्याकेजीङ्ग गरी स्थानिय तथा बाह्य बजारमा उपभोक्ता सामु सम्म पुऱ्याउंदा हुने विभिन्न चरणका पोष्ट हाभेष्टक्षती कम गर्नमा पोष्ट हाभेष्ट प्रविधिको प्रमुख भूमिका रहन्छ ।

नेपाल विश्व ब्यापार संगठन (WTO) को सदस्य भै सकेको र प्रतिस्पर्धि बजार मूखी प्रणाली (Open Market System) को वर्तमान समयमा स्थानिय एवं निर्यात बजारको संभावना अनुरूप वस्तु विकास (Product development) तथा सोको मुल्य अभिवृद्धि (Value addition) गरि निर्यात प्रवर्धनद्वारा उत्पादक एवं व्यावसायीहरुको आर्थिक विकासमा सहयोग तथा सेवा पुऱ्याउनु यस पोष्ट हाभेष्ट व्यवस्थापन निर्देशनालयको उद्देश्य रहेको छ । अतः यस निर्देशनालयले विभिन्न खाद्यान्न वालीमा हुने १५-२० प्रतिशत क्षती र ताजा तरकारी तथा फलफूलमा हुने २०-३० प्रतिशत पोष्ट हाभेष्ट क्षतिलाई न्यूनीकरण गरी गुणस्तरिय कृषि उत्पादन गर्न विभिन्न पोष्ट हाभेष्ट प्रविधिको विकास तथा औजार उपकरणको विस्तार तथा प्रसार गर्दै आएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ मा यस निर्देशनालयले स्थानियस्तरमा पोष्ट हाभेष्ट प्रविधिको खोजी तथा अभिलेखीकरण, प्याज भण्डारण परिक्षण अध्ययन, गोलभेंडा तथा आँपमा परिपक्कता अध्ययन, मेवाको पोष्ट हाभेष्ट प्रविधि नमुना प्रदर्शनी, कट फ्लावरको पोष्ट हाभेष्ट उपचार अध्ययन, Hermetic Storage प्रविधि अध्ययन, मुसा नियन्त्रण प्रविधि अध्ययन लगायत विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रमा तरकारी तथा फलफूलमा प्याकेजीङ्ग तथा भण्डारण अध्ययन, त्यस्तै एक गाउँ एक उत्पादन (ovop) अन्तर्गत जूनार फलको ग्रेडीङ्ग मेसिन सुधार तथा निर्माण अध्ययनको साथै फिल्ड स्तरमा पोष्ट हाभेष्ट प्रविधि तालीम तथा अध्ययन जस्ता कार्यक्रमहरु आदि संचालन गर्दै आएको छ ।

प्रस्तुत वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन (Annual Progress Report) २०६६/०६७ फिल्डस्तरका कृषक समुदायदेखी कृषिमा संलग्न सम्बन्धीत निकायका प्राविधीज्ञसम्मले पोष्ट हाभेष्ट प्रविधिवारे सजिलै जानकारी लिन सकुन भन्ने ध्येय राखी निर्देशनालयबाट तेस्रो पटक सरल नेपाली भाषामा लेखिएको तेह्रौं प्रकाशन हो । प्रस्तुत पुस्तिकामा यस निर्देशनालयबाट आ.व. २०६६/०६७ मा गरिएका पोष्ट हाभेष्ट सम्बन्धी अध्ययन, परिक्षण, प्रविधि विकास तथा उपलब्धीहरु छोटकरीमा समावेश गरिएको छ । यसबाट पोष्ट हाभेष्ट सम्बन्धी प्रविधि विकास तथा विस्तारको लागि जिल्ला तथा क्षेत्रका भावि योजना तर्जुमा गर्न सम्बन्धित निकाय तथा प्राविधिकलाई थप सुचना प्रवाह गर्न तथा खाद्य सुरक्षामा केही थप प्रावीधिक सहयोग मिल्ने छ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

यस पुस्तिका प्रकाशनमा पाण्डुलीपी तयार पारी सहयोग पुऱ्याउने यस कार्यालयका वा.सं.अ. श्री जगन्नाथ न्यौपानेलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । त्यस्तै पुस्तिका प्रकाशनको क्रममा विभिन्न तथ्याङ्कहरु उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु हुने प्रशासन, लेखा तथा सम्पूर्ण प्राविधिकहरुमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा आगामी प्रकाशनहरु अझै परिस्कृत गर्न पाठक वर्गहरुबाट उचित राय सुझावहरुको अपेक्षा गर्दछु ।

.....
सुरेश प्रसाद गौतम
कार्यक्रम निर्देशक